

ΛΑΤΙΝΙΚΑ
Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ
2006

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

A. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Tyrannis omnia semper suspecta atque sollicita sunt; nullus locus amicitiae eis est. Nescio enim quis possit diligere eum, quem metuat, aut eum, a quo se metui putet. Coluntur tamen simulatione dumtaxat ad tempus. Quodsi forte, ut fit plerumque, ceciderunt, tum intellegitur, quam fuerint inopes amicorum. Hoc est quod Tarquinius dixisse ferunt exultantem: «Tum intellexi, quos fidos amicos habuissem, quos infidos, cum iam neutris gratiam referre poteram».

Porcia, Bruti uxor, cum viri sui consilium de interficiendo Caesare cognovisset, cultellum tonsorium quasi unguium resecandorum causa poposcit eoque velut forte elapso se vulneravit. Clamore deinde ancillarum in cubiculum vocatus Brutus ad eam obiurgandam venit, quod tonsoris praeripuisset officium.

Μονάδες 40

B. Παρατηρήσεις

1.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τα παρακάτω ουσιαστικά και επίθετα:

tyrannis:	την ίδια πτώση του άλλου αριθμού
omnia:	αιτιατική ενικού αριθμού στο ίδιο γένος
tempus:	αιτιατική πληθυντικού αριθμού
simulatione:	δοτική ενικού αριθμού
inopes:	γενική πληθυντικού αριθμού στο ίδιο γένος
uxor:	αφαιρετική πληθυντικού αριθμού
vir:	κλητική ενικού αριθμού
ancillarum:	αφαιρετική πληθυντικού αριθμού
officium:	γενική πληθυντικού αριθμού.

Μονάδες 9

β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω αντωνυμίες:

quis:	τον ίδιο τύπο στο ουδέτερο γένος
hoc:	δοτική ενικού και αιτιατική πληθυντικού στο ίδιο γένος
neutris:	γενική ενικού στο ίδιο γένος
sui:	τον ίδιο τύπο του β' προσώπου
eam:	αιτιατική πληθυντικού στο ίδιο γένος.

Μονάδες 6

2.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

possit:	γ' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα
coluntur:	β' ενικό πρόσωπο οριστικής παρακειμένου της ενεργητικής φωνής
fit:	γ' ενικό πρόσωπο υποτακτικής παρατατικού
cecididunt:	α' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής ενεστώτα της ίδιας φωνής
intellegitur:	απαρέμφατο μέλλοντα της ίδιας φωνής
dixisse:	τον ίδιο τύπο της παθητικής φωνής (να ληφθεί υπόψη το γένος και ο αριθμός του υποκειμένου)
habuissent:	β' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα της ίδιας φωνής
interficiendo:	β' ενικό πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα της ενεργητικής φωνής
cognovisset:	αφαιρετική σουπίνου
vulneravit:	γενική γερονδίου
venit:	μετοχή ενεστώτα στην αιτιατική ενικού αριθμού του αρσενικού γένους.

Μονάδες 11

β. **ferunt:** Να γράψετε το β' ενικό και β' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής και προστακτικής ενεστώτα της ίδιας φωνής.

Μονάδες 4

3.α. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας την παρακάτω άσκηση και να συμπληρώσετε τα κενά, ώστε να φαίνεται ο συντακτικός ρόλος της κάθε λέξης.

sollicita:	είναι στο
a quo:	είναι στο
Tarquinium:	είναι στο
referre:	είναι στο

uxor: είναι στο
ancillarum: είναι στο
in cubiculum: είναι στο

Μονάδες 7

β. Porcia cultellum tonsorium unguium resecandorum causa poposcit:

Να δηλώσετε τον προσδιορισμό του σκοπού με τελική πρόταση (μονάδες 3), σουπίνο (μονάδες 2) και ad+αιτιατική γερουνδιακού (μονάδες 3).

Μονάδες 8

4.α. • quam fuerint inopes amicorum

• quod tonsoris praeeripuisset officium:

Να αναγνωρίσετε το είδος των παραπάνω προτάσεων (μονάδες 2) και να αιτιολογήσετε την έγκλιση και το χρόνο του ρήματος της καθεμιάς (μονάδες 4).

Μονάδες 6

β. Quodsi forte ceciderunt, tum intellegitur:

Να αναγνωρίσετε το είδος του υποθετικού λόγου και να τον διατυπώσετε έτσι, ώστε να εκφράζει υπόθεση αντίθετη του πραγματικού για το παρόν.

Μονάδες 6

γ. Nullus locus amicitiae eis est:

Να ξαναγράψετε την πρόταση, αφού την εξαρτήσετε από τη φράση **Cicero dicit**.

Μονάδες 3

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A.

Για τους τυράννους πάντα όλα είναι ύποπτα και ταραγμένα. Καμία θέση για τη φιλία δεν υπάρχει σ' αυτούς. Γιατί δεν ξέρω ποιος μπορεί να αγαπά αυτόν, τον οποίον φοβάται, ή αυτόν, που νομίζει πως τον φοβάται. Λατρεύονται όμως (οι τύραννοι) υποκριτικά, τουλάχιστον για κάποιο χρονικό διάστημα. Αν όμως τύχει να πέσουν, όπως συνήθως συμβαίνει, τότε γίνεται κατανοητό πόσο ήταν στερημένοι από φίλους. Αυτό είναι που αναφέρουν πως είπε ο Ταρκύνιος, όταν ήταν εξόριστος: “Τότε μόνο κατάλαβα ποιους είχα αληθινούς φίλους και ποιους ψεύτικους, όταν δεν μπορούσα πια να ανταποδώσω τη χάρη ούτε σ' αυτούς ούτε στους άλλους”.

Η Πορκία, η σύζυγος του Βρούτου, όταν έμαθε το σχέδιο του άντρα της για τη δολοφονία του Καίσαρα, ζήτησε ένα μαχαιράκι μανικιουρίστα, τάχα για να κόψει τα νύχια της και αυτοτραυματίστηκε με αυτό καθώς της γλίστρησε δήθεν τυχαία. Έπειτα ο Βρούτος, αφού κλήθηκε στην κρεβατοκάμαρά (της) από τις κραυγές των υπηρετριών, ήλθε για να τη μαλώσει, επειδή τάχα είχε κλέψει την τέχνη του μανικιουρίστα.

B. Παρατηρήσεις

1.α.

tyranno

omne

tempora

sumulationi

inopum

uxoribus

vir

ancillis

officiorum

1.β.

quid

huic, haec

neutrius

tui

eas

2.α.

possunt

coluisti

fieret

cadamus

intellectum iri

dictum esse

habebitis

interfice

cognitu

vulnerandi

venientem

2.β. Οριστική: fers, fertis. Προστακτική: fer, ferte

3.α.

sollicita: είναι κατηγορούμενο στο omnia

a quo: είναι εμπρόθετος προσδιορισμός του ποιητικού αιτίου στο metui

Tarquinius: είναι υποκείμενο στο ειδικό απαρέμφατο dixisse (ετεροπροσωπία) και στη μετοχή exulantem

referre: είναι τελικό απαρέμφατο ως αντικείμενο στο poteram

uxor: είναι παράθεση στο Porcia

ancillarum: είναι γενική υποκειμενική στο clamore

in cubiculum: είναι εμπρόθετος προσδιορισμός που δηλώνει κίνηση σε τόπο στη μετοχή vocatus

3.β.

τελική πρόταση: ut ungues resecat

σουπίνο: ungues resectum

ad + γερονδιακό: ad ungues resecatos

4.α. quam fuerint inopes amicorum: δευτερεύουσα πλάγια ερωτηματική πρόταση, απλή, μερικής άγνοιας, ως υποκείμενο στο απρόσωπο ρήμα intellegitur. Εισάγεται με το ερωτηματικό επίρρημα quam, εκφέρεται με υποτακτική, γιατί η εξάρτηση δίνει υποκειμενική χροιά στο περιεχόμενό της. Ειδικότερα, χρόνου παρακειμένου (fuerint), γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (intellegitur: ενεστώτας) και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρόν-μέλλον (ακολουθία των χρόνων).

quod tonsoris praeripuisset officium:

δευτερεύουσα επιρρηματική αιτιολογική πρόταση. Εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο *quod*, εκφέρεται με Υποτακτική, γιατί δηλώνει υποκειμενική αιτιολογία. Ειδικότερα, χρόνου υπερσυντελικού (*praeripuisse*), γιατί εξαρτάται από το γερουνδιακό *obiurgandam*, που έχει θέση ιστορικού χρόνου, αφού εξαρτάται από το *venit* (παρακείμενος) και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν (ακολουθία των χρόνων). Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο γερουνδιακό *obiurgandam*.

β. *quodsi forte ceciderunt, tum intellegitur*

quodsi forte ceciderunt - υπόθεση: *si* + οριστική παρακειμένου

tum intellegitur – απόδοση: οριστική ενεστώτα

Σχηματίζεται ο υποθετικός λόγος του α' είδους, ανοιχτή υπόθεση (στο παρόν – μέλλον)

Αντίθετο του πραγματικού: *Quodsi forte caderent, tum intellegeretur*

γ. *Cicero dicit nullum locum amicitiae eis esse.*